

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 1-50
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Ceko
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.345
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Osemdeset let

Rojen v onem znamenitem letu, ko so se bile vse mlade sile dvignile proti reakciji »očetovskega« despotizma, ki se je po padcu velikega Korza ustoličil po vsem svetu, je Fran Šuklje ostal do danes, ko praznuje svojo osemdesetletnico, predstavnik onih idej, ki so po hudih borbah pomagale ustvariti današnji demokratično Evropo svobodnih narodov. Slovenski narod je v tej veliki zgodovinski drami igral svojo važno vlogo po mozh, med katerimi je bil Šuklje skoro štiri decenije prvi in najodličnejši po svoji nedosežni erudiciji, prvovrstnem političnem in govorniškem talentu ter neusahljivi življenjski svežosti, ki ga je do danes obvarovala vsake okostenosti in starikavosti v mišljenju. Fran Šuklje, dasi se je zadnja dva decenija umaknil z aktivne politične pozornice mlajšim močem, je še danes po duši mlajši od vseh in po svojih spisih, predlogih in spodbudah v našem časopisju kakor v krogu vodilnih mož našega javnega in gospodarskega življenja vrši velik in važen vpliv modrega in dalekovidnega svetovalca.

Mož, ki je opazoval in proučeval vse nastave borbe v bivši mnogonarodni monarhiji ter se sam aktivno udeleževal kot deželni in državni poslanec borbe za pravično urejeno sožitje najrazličnejših elementov v državi na osnovi prosvetljene demokracije, ki naj bi bila enako oddaljena od samovladstva denarnega mogotstva kakor od tiranije množice, nam je še pred kratkim podaril v »Času« najtemeljitejšo zasnovano za ustavo Jugoslavije, kar jih je bilo dozdej objavljenih. To je mogoče samo možu kakor je Šuklje, ki v svoji osebi znači najsrečnejšo sintezo bogatega teoretičnega znanja na vseh poljih s praktičnim razumom in zmožnostjo realnega uresničenja političnih zamislov. Dočim ima naš čas veliko javnih delavcev, ki skoro nič ne bero razun dnevnega časopisja, spada Fran Šuklje med one politike, ki so neprenehoma bogateli in bogatijo zakladnico svojega duha z izsledki zgodovinskih, filozofskih, pravnih in gospodarskih ved pa tudi lepe knjige. Še pred nekaj dnevi je osramotil pisca teh vrstic z navedbo modernega nemškega romana, ki opisuje življenje hrvatskega seljaka, katerega mislim, da velika večina od nas ne pozna niti po imenu. Ni čuda, da je vladala taka globoka simpatija med Šukljem in rajnim Krekom in da sta se drug drugega tudi v šegavem nagajanju in kresanju duhov s toliko močjo privlačevala: oba sta bila mogočna, široko izobražena intelekt, prodirajoča skozi lupino prigodnega in slučajnega v jedro stvari.

Dočim je pa bil rajni Krek genij, ki je nova spoznanja in svoje najgloblje zamisleke rodil bolj iz intuicije, notranjega zrenja, je Šuklje tvoril in tvori bolj iz dialektičnega razmišljanja v zvezi s prirodno bistrovidnostjo. Logik, ki vse zna skladno urejati in razporejati, je Šuklje tudi po svoji veliki humanistični izobrazbi, radi katere mu je bil vedno mrzek vsak neurejeni radikalizem katerekoli barve. Šuklje je znal ostro ločevati med onim radikalizmom, ki se napihuje v »skrajno dosledno« prepričanje ali iz notranje nemoci, omejenosti in nejasnosti ali pa iz večalimenj zavestne preračunanosti, ki zna iz vsega izkovati dobiček, — in ono resnično doslednostjo načelnega gledanja in ravnanja, ki ume pametno izbirati sredstva za doseg svojega cilja in vsakokrat po okoliščinah ljudi in časa izbrati najboljše. Prvi radikalizem je Šuklje preziral, naj so leteli nanj še taki očitki, drugega se je držal sam in — žel uspehe. V marsikaterem oziru bi se bile slovenske stvari v preteklosti do početka Krekove dobe boljše razvijale, če bi bili sodobniki Šukljeto-vo linijo in taktiko razumeli in jo podpirali. Še danes nimamo veliko politikov, ki bi imeli tako veliko in precizno pa prav v naših časih tako nujno potrebno čustvo mere, kakor ga ima Šuklje, mož, ki se je tudi politike učil pri antiki.

Na najboljše može tega duhovnega usmerjenja spominja Šuklje povsem tudi po svoji spartanski poštenosti, nepodkupljivosti in ne-sebičnosti, takó da si ob vseh svojih visokih službah, dostojanstvih in poslih ni na stara leta prisluzil ničesar — njegovo edino bogastvo so poleg skromnega prijaznega doma le sinovi in vnuki pa mnogobrojni prijatelji, ki mu slajšajo visoko starost. Kajti lajšati mu je ni treba — veselo in bodro ko fant nosi naš jubilar svojih osemdeset let! Šuklje, Belokranjec, združuje vse te odlične lastnosti uma in srca ter globokega poznavanja ljudi s pristno in pristrčno šegavostjo, s humorjem človeka, ki dobro poznavajoč slabost, nezanesljivi-

Finansiranje banske uprave

Premoženje oblastnih in sreskih samouprav preide v last banovine

Belgrad, 23. oktobra. AA. Danes je bila podpisana uredba o določitvi imovine, upravi in budžetiranju banovin in o likvidaciji imovinskih odnošajev dosedanjih okrajnih in oblastnih samouprav. Uredba ima 46 členov ter je bila izdana na osnovi čl. 25. zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra 1929.

Uredba predvideva banovinski proračun dohodkov in izdatkov, ki se bodo določili za prihodnje leto po odredbah te uredbe. Proračunsko leto se začne s 1. aprilom in traja do 31. marca. Proračun sestavlja ban s svojimi strokovnimi referenti. Vsi izdatki in dohodki proračuna morajo biti razdeljeni na proračunske postavke. Posamezne postavke obsegajo dohodke in prav tako tudi izdatke iste vrste, istega reda in iste prirode.

Izdatki in dohodki

Izdatki vsakega proračuna so ti-le:

1. Izdatki, ki po posebnih zakonih obremenjujejo banovine.

2. Osebnih izdatki za prevzeto osebo samoupravnih uradov in ustanov (posebej za upravno osebo, razdeljeno na gradbeno, prosvetno, zdravstveno, poljedelsko, šumsko in rudarsko, trgovsko in industrijsko stroko ter na socialno politiko) kakor za osebo do vključno druge skupine III. kategorije, ki ga postavlja ban v svojem delokrogu.

3. Stvarni izdatki za potrebe uradov in ustanov.

4. Odplačila banovinskih dolgov in obresti.

5. Izdatki za nepredvidene potrebe.

Dohodki banovin, ki se morajo postaviti v proračun, so naslednji:

1. Dohodki posestev, ki pripadajo banovinam.

2. Dohodki od raznih banovinskih ustanov, zavodov, podjetij, del in tako dalje.

3. Doklade na vse državne davke, ki brez odobritve ministrstva financ ne smejo prese-gati 10 odstotka.

4. Samostalne banovinske dajatve, ki jih odstopi država od svojih dohodkov v celoti ali v gotovih odstotkih ali tangenti.

5. Razni izredni dohodki.

Da bo proračun realen, bo ban določeval dohodke in izdatke po svoji oceni, upoštevaje pri tem gospodarsko moč prebivalstva in načela umne štednje.

Proračun za prihodnje leto mora biti predložen ministru financ najdalje do 31. decembra t. l., da ga pregleda in odobri. S proračunom se morajo vpsolati sklepni računi za prejšnje proračunsko leto kakor tudi ekspozé bana, s katerim bo pojasnil predvidene vsote

dohodkov in izdatkov ter razvil program banovinskih del za prihodnje leto. Proračun mora pregledati minister financ in izdati sklep o njem mesec dni po prejemu banovinskega proračuna.

Ban je izvršitelj proračuna in njegov nadredbodavec. Ban odgovarja pred oblastmi in pred glavno kontrolo za pravilnost in zakonitost glede vseh naredb, ki jih izda za izvršitev proračuna.

Predpisi o službenem delokrogu, pravicah in dolžnostih, kakor tudi o disciplinski odgovornosti bivših oblastnih uslužbencev, ostanejo tudi nadalje v veljavi. Ban lahko s posebno uredbo unificira vse te predpise, jih izpopolni in izpremeni v zmislu novo ustvarjenega ustrojstva, ne da bi pri tem zmanjševal pridobljene pravice samoupravnega osobja.

Samostojne banovinske dohodke in izdatke upravlja finančni odsek banne uprave. Šef finančnega odseka je starešina nad blagajno, knjigovodstvom in računovodstvom uprave. Šef finančnega odseka je odgovoren računopolažatelj, pred ministrom financ in glavno kontrolo za vse izdatke in dohodke po ban-skem proračunu. Naredba za izplačilo se ne sme izvršiti, preden šef finančnega odseka pismo ne ugodni, da ima odobren kredit. Koncem vsakega meseca mora ban ali organ, ki ga v to pooblasti, pregledati blagajno.

Ako proračun ni pravočasno rešen in odobren, se izvaja proračun preteklega leta. Ako se tekom leta pokaže, da je v proračunu odobreni kredit nezadosten, ali da se je pojavila potreba novega kredita, sme ban staviti ministru financ predlog za povišanje ali za naknadno odobritev potrebnih kreditov.

Ako se tekom leta izkaže, da se izdatki ne bodo mogli izravnati z rednimi dohodki, sme banovina najeti doma ali v inozemstvu posojila.

Vsako zadolžitev je treba predhodno prijaviti in predložiti ministru financ, ki bo ocenil smotnost in potrebo in bo postopal po čl. 2. zakona o izrednih zakonskih določbah, ki predpisujejo, da se zasliši ter zahteva odločitev ministrskega sveta oziroma soglasja finančno ekonomskega komiteja ministrov z dne 27. januarja 1929. leta. Tudi za ostale finančne transakcije je potrebna ugoditev ministra financ.

Likvidacija oblasti

V prehodnih določbah je predvideno, da morajo oblastni komisari najdelj do 15. novembra popisati in inventarizirati imovino oblastnih samouprav. Obenem morajo ugotoviti stanje sklenjenih posojil in drugih dolgov, ob-

vez in terjatev oblasti najdalje do 15. novem-bra 1929. Tako ugotovljena imovina bo osnova za izvršitev likvidacije oblasti in srezov in za njeno izročitev banom.

Imovina oblastne samouprave, katere pod-ročje prehaja v sestav banovine, preide z vsemi svojimi aktivami in pasivami v last banovine. Pri tem je treba postopati tako-le:

1. Nepremičnine pripadajo banovini, v kateri se nahajajo.

2. Ustanove pripadajo banovinam, kjer se nahajajo.

Tam, kjer pride posamezna oblast v sestav več banovin in kjer se bo pri prevzemu področja in imovine v blagajnah dotične oblasti našla go-tovina od dohodkov po oblastnih proračunih, bo razdeljena med banovine-naslednice po številu prebivalstva. Po enakem načelu naj se prenesejo obveze bivših oblasti na banovine-naslednice.

Oblastne hranilnice

V roku 2 mesecev po vzpostavitvi oblasti v banovini bo ban odločil o usodi oblastnih hra-nilnic, ki jih je našel na področju svoje banovine, prevzel njihove aktivne in pasive ter uredil njih nadaljnje delovanje. To odločitev mora potrditi minister financ.

Pokojnine se bodo izplačevale iz budžeta banovin, ako so jih upravičenci prejeli od oblasti. Izjemoma se lahko prenesejo izdatki za pokojnine na banovine tudi v primerih, da so bile na banovine prenesene ustanove ali podjetja, kjer so dotični upokojnenci bili uslužbeni in kjer so si pridobili pravico do pokojnine.

Do konca tega leta bodo bani prevzeli urad-ništvo oblastnih samouprav in sklepal o njihovi službeni dodelitvi in razvrstitvi. Plače in ostali prejemki tega osobja bodo šle do konca tega leta na breme oblastnih proračunov. Kasneje se bodo izplačevali iz banovinskih proračunov.

Veljava potrjenih oblastnih proračunov je podaljšana do 31. marca prihodnjega leta. Do 1. januarja prihodnjega leta morajo bani sestavi-ti v odobritev ministru financ banovinske pro-račune, ki naj obsegajo vse posle, dohodke in izdatke iz delokroga bivših oblastnih in sreskih samouprav. Od 31. decembra letošnjega leta se ukinja delovanje sreskih samouprav glede do-hodkov in imovine.

Vsa pojasnila in tolmačenja določb te ured-be bo izdal minister financ v sporazumu z mi-nistrom notranjih poslov. Ministru financ gre vrhovno nadzorstvo nad finančnim poslovanjem banovin v pogledu njihovih proračunov.

Pravilnike in navodila glede izvrševanja fi-nančnih določb te uredbe bo po potrebi izdal minister financ v soglasju z ministrom notranjih del.

Radi pretepa pijanih mornarjev

Zakaj in kako je interveniral italijanski poslanik — Vmešavanje v naše notranje zadeve — Italija proti svobodi našega tiska

Belgrad, 23. okt. (Tel. »Slov.«) V ino-zemstvu so se pojavile vesti očitno lansira-ne od italijanskega vira, da je slučaj v Gružu pri Dubrovniku političnega značaja in da so bili napadeni mornarji, ki so v službi italijan-ske vojne mornarice. Vesti, ki jih razširja italijanska javnost, so očitno tendencijske in popolnoma netočne ter od kraja izmišljene. Ves dogodek je imel značaj običajnega prepira, kakor se dogajajo vsak dan.

V soboto zvečer je namreč popivala v Gružu skupina italijanskega in jugoslovanskega mornarstva. Ko so se napili je prišlo naj-preje do besednega prepira. Policija je takoj intervenirala in zaprla enega jugoslovanskega mornarja. Po odhodu italijanske skupine iz kavarne, kjer se je odigral dogodek, so bili jugoslovanski mornariški delavci jezni, da jim je policija odgnala enega tovariša radi itali-

vost in nizke strani človeške nature ter bež-nost stvari, tudi vsa razočaranja javnega živ-ljenja in njega časih nizke strasti, ni obupal nad končno zmago dobrega v človeku in člo-veštvu. Ostal je idealist in optimist in bo ostal, dokler mu bo ljubi Bog dal zdravje in življenje.

In Bog naj nam ga tudi res še dolgo brani!

janskih mornarjev, ter so izkoristili prilož-nost in zagnali kamen proti Italijanom. Ene-ga italijanskega mornarja je kamen, zagnan od našega mornariškega delavca nekoliko po-praskal. Ta incident torej nima nikakega po-litičnega značaja, marveč je čisto običajen prepir med mornarji privatnih ladij.

Italijanski tisk se nadalje spravlja na svobodo našega tiska in sicer v zvezi z ver-balno noto, ki jo je izročil italijanski posla-nik našemu zunanjemu ministrstvu. Diplo-matski krogi v Belgradu trdijo, da korak ita-lijanskega poslanika nima primere v zgo-do-vini. Bolgarski ministrski predsednik Ljap-čev je nekoč objavil vsebino razgovora, ki ga je imel z našim poslanikom na sofijskem dvoru Ljubo Nešićem, ko je ta že odšel in ko je bil razgovor kolikor toliko že definitivno stilizirann. Nikdar pa ne zaznamuje diplo-matska praksa slučaja, da bi se razgovor ob-javil preje, dokler ni material, kateri se ob-ravnava, točno proučen. Da bi se zadeva, ki jo je sprožil italijanski poslanik, točno pro-učila, bi bilo treba nekaj časa počakati, ker v diplomatski praksi ni običaj, da bi se na ta-ka vprašanja odgovorilo trenutno. Tako je bilo vsaj vedno dosedaj običaj med diplo-mati. Italijanski poslanik se je pa proti temu običaju pregrešil.

Isti večer namreč, ko se je italijanski po-slanik nekaj ur preje porazgovoril z našim

zunanjim ministrom, se je iz Budimpešte do-znalo o vsebini razgovora, ki se je vršil že nekaj ur preje med obema diplomatoma. Razgovor torej še ni imel končne formule in že je bil obelodanjen v Budimpešti in to z ostrino proti naši državi.

Isto se je storilo tudi v italijanskem tisku. Čeprav je imelo jugoslovansko zunanje mi-nistrstvo vso pravico zase, ker je imela ver-balna nota poslanika Gallija znak presije na našo državo, vendar ni hotelo objaviti niti razgovora z Gallijem, niti ni navedel drugih okolišnosti. Naš zunanji minister je smatral, da je bolje čakati, da gre vsa zadeva svojo pot, kot se to predvideva v diplomatski praksi. Italijanski diplomat pa, ne uvidevši, kaj bi bilo treba storiti, je izpustil ves razgovor v javnost in se ni niti zavedal, da je njegovo postopanje izzvalo novo iritacijo v svetovnem tisku zoper neupravičene italijanske zahteve za našo svobodno državo.

Obsoditi je dalje, da je italijanski posla-nik Galli zahteval od našega tiska, da naj ne-ha pisati o dogodku v Poli. Jugoslovanska javnost je kljub temu izzivanju ostala mirna in je sedaj le beležila nov dokaz nelojalnosti svojega soseda ter njegove atake na nacional-no zavest naše države, ki je popolnoma ne-odvisna in ne dopušča, da bi se kdorkoli iz naše sosesčine vmešaval na tako smel način v njeno notranje življenje. Če pa italijanski poslanik misli, da bo lahko celo diktilar ju-goslovanskemu tisku, kaj in kako naj piše, potem mu lahko povemo, da ni samo v usod-ni zmoti, ampak je tudi prekršil običajno for-mo dosedanjih diplomatskih nastopov.

Presenečenje francoske javnosti

Kdo je glasoval proti Briandu — Socialisti za Boncourja —

Pariz, 23. okt. (Tel. Slov.) Predsednik francoske republike Doumergue je sprejel danes predsednika senata, nato predsednika poslanske zbornice, popoldne pa predsednika velikih političnih parlamentarnih odborov in najbolj znane šefe frakcij. V parlamentarnih krogih se domneva, da je večina politikov, ki jih je predsednik Doumergue poklical k sebi, svetovala, da predsednik zopet pokliče na krmilo Brianda. Vendar ni mnogo verjetnosti, da bi bil Briand pripravljen k temu, kar je v zadnjih dneh že večkrat izjavil, da se je naveličal uradnih poslov. Namestila si pa še vedno pridržati zase zunanjo politiko. Razčistišnja situacije in pozitivne odločitve je pričakovati šele tedaj, ko bodo o svojem stališču sklepali radikalni socialisti, kateri se nocoj zberejo v Reimsu na shodu stranke. Socialistični klub je že danes dopoldne razpravljal o udeležbi pri novi vladi in namerava sklicati v nedeljo v Parizu shod delegatov vse stranke, in če bodo na tem shodu pristali na to, bo stranka predlagala Paula Boncourja za setavo nove vlade.

Pariz, 23. okt. (Tel. Slov.) Briandov padeč je pri vseh strankah povzročil največje presenečenje. Jutranji listi pišejo, da je izmed vseh še najbolj miren ostal Briand, ki je zapustil dvorano smehljajoč in rekel: »Končno sam!« Ko so mu njegovi prijatelji pripomnili, da bo njegovega kabinetu pač sledil trinajsti kabinet, je Briand odločno izjavil, da ima dosti te igre ter je kategorično odklonil sestavo nove vlade. Kaj se bo zgodilo, ni mogoče proročati. Tudi še ni jasno, kateri so bili pravi vzroki za nepričakovani padeč. Niti desničarsko časopisje ne trdi, da bi bil Briandov padeč morda znaga antilicarnistov, ali da bi bili za to merodajni programatični vzroki. Samo »Echo de Paris« pripominja, da ima Briandov padeč globlji vzrok radi vznemirjenja javnega mnenja o preokretu v francoski zunanji politiki od haške konference dalje. Desničarski listi se omejujejo na to, da propagirajo kandidaturu Tardieu-a kot glavnega voditelja novega nacionalnega bloka. Zmerni listi tudi domnevajo, da je padeč Brianda maneuver zmernih elementov radikalne socialistične stranke, ki so pripravljeni za kompromis in ki bi ven-

darle še pred kongresom v Reimsu hoteli postaviti Daladiera in njegovo skupino pred dovršeno dejstvo. Levičarski listi naglašajo, da padeč Brianda s pomočjo leveice nikakor ne pomeni njihove nezaupnice proti Briandovi zunanji politiki. Socialisti, radikalni socialisti in republikanski socialisti, katerih je skupno okoli 220, smatrajo za nemogoče, še dalje vladati s sedanjo nezdravo vladno večino.

Pariz, 23. okt. AA. Na sinočnji seji poslanske zbornice je glasovalo proti vladi 11 komunistov, 101 socialist, 14 republikanskih socialistov, 7 neodvisnih levičarjev, 17 levičarskih radikalnih in socialističnih poslancev, 16 poslancev republikanske Unije (med temi tudi Warain), trije poslanci socialno demokratske frakcije, 13 neodvisnih poslancev, 107 poslancev radikalnih socialistov, dočim se je 31 poslancev vzdržalo glasovanja.

Pariz, 23. okt. (Tel. Slov.) Predsednik republike Doumergue je danes popoldne nadaljeval razgovore za rešitev vladne krize. Sprejel je predsednika parlamentarnega odbora za finance ter oba predsednika senatnega in poslanskega odbora za zunanje stvari, kakor tudi voditelja strank Daladiera in Marina. Daladier je, zapuščajoč Elizej, izjavil, da se njegova stranka nikakor ne bo udeležila sestave koncentracijskega kabineta. Točno je znano, da se je radikalna stranka na svojem zborovanju v Reimsu odločila, da pod nobenim pogojem ne bo sodelovala z nobeno desničarsko stranko. Predsednik volivne komisije Paul Boncour je za sedaj najresnejši kandidat za Briandovega naslednika. Boncour je izjavil, da je sedanja kriza popolnoma v znamenju zunanje politike. Posebni znak je, da se linija zunanje politike francoske vlade noče spremeniti na noben način. Treba je torej najti tako rešitev krize, ki bo dala Evropi jasno razumevanje, da Francija res ni pripravljena, spremeniti svojo zunanjo politiko. Končno je Boncour izjavil, da je pri predsedniku republike Doumergueu zastopal mnenje, da je treba Briandu ponovno poveriti sestavo vlade.

Dobrohotnost Male antante

Odpuščajo Madžarski vse reparacije — Delo komisije za vzhodne reparacije

Pariz, 23. oktobra. AA. »Havas« poroča: Komisija za vzhodne reparacije bo odlej delala vsak delavnik. Računajo, da bodo dela te komisije napredovala še dokaj hitro in da ne bodo zadela na nepremagljive težkoče. Na vsak način pa te težkoče ne bi mogle ograjati končnega uspeha. V informiranih krogih se računa, da bo komisija dovršila svoje delo do konca tega meseca.

Pariz, 23. oktobra. AA. »Oeuvre« poroča, da so delegati Češkoslovaške in Jugoslavije

izjavili, da sta obe državi pripravljene kar najbolj znižati svoje terjatve napram Avstriji, reparaacijske terjatve napram Bolgarski na polovico, a napram Madžarski v celoti. Vendar se pri tem ne sme pripetiti, da bi Madžarska iz njunega dolžnika postala njun upnik. Ako Madžarska ne bo neutegoma izpremenila svojega stališča, bosta Jugoslavija in Češkoslovaška prisiljeni zaprositi reparaacijsko komisijo, naj določi madžarske reparacije točno v zmislu mirovnih pogodb.

Nemiri v Pekingju

Upor kulijev — Obsedno stanje proglašeno

London, 23. okt. (Tel. Slov.) V Pekingju je prišlo včeraj do velikih nemirov. Velika množica rikša kulijev je zasedla 70 voz cestne železnice in jih razbilo radi spora o reorganizaciji splošne delavske strokovne organizacije. Pri tem je sodelovalo tudi njihovo staro sovraštvo proti državnim železničarjem. Ponoči so napadli upravno poslopje cestne železnice ter jih je šele policija s pomočjo vladnih čet

mogla razgnati. Policija v Pekingju in vojaško poveljstvo izjavljata, da sta gospodarja položaja, da ni pričakovati razširjenja nemirov vendar pa so oblasti proglasile obsedno stanje. Vse trgovine morajo biti zaprte ter so odrejene najstrožje odredbe, da se prepreči prodiranje demonstrantov proti mestnemu okraju, v katerem se nahajajo tuja poslaništništa.

Odbit napad belogardistov

Pariz, 23. oktobra. AA. »Tas« poroča iz Harbina, da so ruske čete razpršile tolpo beloruskih gardistov, ki je vdrla čez meje.

Pariz, 23. oktobra. AA. »Tas« poroča, da so kitajske čete ponovno napadle sovjetske obmejne straže.

Kdo izvršuje atentate

Sofija, 2. okt. AA. Bolgarska agencija poroča: Včeraj je priobčil list »Luč« odprto pismo Dimitrija Velceva, bivšega poveljnika vojne šole v Sofiji, na vojnega ministra. V tem pismu trdi Velceva, da je bil v zadnjem času opetovan posvarjen, naj pazi na svoje življenje, ker ga zasledujejo. Velceva ni iznenadilo, ko mu je neki prijatelj sporočil, da je pri odhodu iz njegovega stanovanja 21. oktobra ob 10 zvečer opazil Polkova, ki je zaposlen v vojnem ministrstvu, ko se je plazil z nekimi skrivnostnimi osebami okoli njegove hiše. Velceva obvešča o tem vojnega ministra in ga prosi, naj pokrene potrebne korake, ker bo sicer osebno odgovoren, ako bi se mu kaj pripetilo. Na to pismo je izjavil podpolkovnik Polkov, da bo tožil Velceva radi klevete.

General med redovniki

Sofija, 23. okt. AA. V Sofiji je izzvala veliko senzacijo vest, da se je znani publicist in bivši jedrenski vojvoda Mihajlo Gerđanov umaknil med redovnike na Sveti Gori. Ostanek svojega življenja bo preživel kot menih Metodije.

Dunajska vremenska napoved. Vlažno, milo vreme. V nižinah večinoma megleno. V višinah pa se bodo zbirali oblaki.

Afera v splitski hranilnici

Ravnatelj dr. Beroš odslovljen, ker je brez pravice dvignil milijon dinarjev

Split, 23. okt. (Tel. Slov.) V splitski javnosti je vzbudila ogromno senzacijo vest, da je v Splitski mestni hranilnici dvignjen brez odobrenja 1 milijon dinarjev. Preiskava je dognala, da je vso to poneveril dosedanj ravnatelj dr. Beroš. Dr. Beroš je bil postavljen za ravnatelja mestne hranilnice v Splitu za časa komisarijata dr. Targlaja. Uprava mestne hranilnice je imela danes sejo, na kateri je sklenila, da se izključi

dr. Beroš iz uprave ter izdala komunike, v katerem pravi, da je bivši ravnatelj mestne hranilnice dvignil iz nje 1 milijon brez vsake pravice. Hranilnica je izposlovala, da bo dr. Berošovo posestvo v vrednosti nad 1 milijona hipotekarno njej na razpolago. Uprava je nadalje izjavila, da se tem zavod ni oškodovan. V zvezi s tem dejstvom je razpisala Splitska mestna hranilnica mesto za novega ravnatelja.

Ljubljanski občinski svet

Snoči ob 5 se je vršila po trimesečnem odmoru seja ljubljanske občinske uprave. Sejo je otvoril župan dr. Puc, ki je opravičil daljši premor radi tega, ker so bili občinski svetniki potrebni počitka in ker so bila potrebna za sejo razna predmeta in pogajanja.

Zupan navaja na to nekatere važnejše dogodke v času od zadnje seje. Najvažnejši dogodek je bil akt z dne 3. oktobra, ko je naša država dobila tudi oficijelno svoje ime »Kraljevina Jugoslavija«. Država je bila razdeljena na devet banovin in Ljubljana je postala glavno mesto dravske banovine. Ta razdelitev bolj odgovarja našemu mišljenju in željam in tudi ekonomskemu položaju. Zupan je poslal ob tej priliki udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju (Ziveli) in brzojavno čestitko min. predsedniku gen. Zivkoviču.

Zupan se je dalje spominjal

50-LETN. MASNISKEGA JUBILEJA ZAGREBSKEGA NADSKOFA DR. BAUERJA.

ki ima nevenljive zasluge ne samo za cerkev, ampak tudi za narod. Zupan je poslal čestitke k jubileju nadskofu dr. Bauerju v imenu Ljubljane.

Dne 29. septembra se je vršilo v Splitu

ODKRITJE SPOMENIKA HRVATSKEMU SKOFU GRGURU NINSKEMU.

Ker je bil župan zadržan, je poslal občini Split čestitke in se je splitska občina zanje zahvalila. 1. oktobra je slavila

MESTNA HRANILNICA 40-LETNICO

svojege obstoja. Zupan je poudarjal velike zasluge tega zavoda za Ljubljano in slovensko gospodarstvo. Dne 13. sept. 1929 se je vršila v mestni hiši

V POZNANJU

seja zastopnikov slovanskih mest Poznania, Varšave, Krakova, Lvova, Prage, Brna, Sofije in Ljubljane. Ustanovljena je bila komisija mest Českoslovaške, Poljske, Bolgarije in naše države. Naloga te komisije bo, pospeševati medsebojno spoznavanje vseh slovanskih mest, prirejanje razstav in izletov in ekonomsko sodelovanje. Jugoslovanska zveza mest je v Splitu te sklepe odobrila in izjavila, da se smatra za članico te komisije.

Te dni sta slavila češki in slovaški narod

TISOČLETNICO SV. VACLAVA.

Ta veliki svetnik je bratskima narodoma obenem simbol njihove neodvisnosti in državne suverenosti. Zupan dr. Puc je poslal ob tej priliki praškemu županu

DR. BAXI

pozdravno brzojavko.

Zupan se je nato še spominjal velikega pesnika

IVA VOJNOVICA,

(obč. svetniki vstanejo) ob čigar smrti je mestna občina poslala sorodnikom sožalno brzojavko. (Občinski svetniki: »Slava!«)

Končno je župan omenjal še tragično smrt za Ljubljano toliko zaslužnega ravnatelja mestnih vrtarskih nasadov

VACLAVA HEJNICA.

Zupan je dalje omenjal veselo vest, da slavi jutri (v nedeljo, 24. t. m.) 80-letnico rojstva dvornih svetnik

FRANC SUKLJE.

Jubilant je postal že dne 5. novembra 1895. častni mesecan ljubljanski. Ob tej priliki se Ljubljana s hvaležnostjo spominja jubilaritve delavnosti po potrebi, ko je le z njeno lastno energijo zbral velike fonde za popravilo škode. Ostale številne zasluge pa so znane in zabeležene v zgodovini. Ljubljanski občinski svet jubilarntu iskreno čestita.

ZAHVALA PROF. PLEČNIKU.

Dne 14. t. m. je bil odkrit spomenik Iliriji oživilni. Zupan izreka za to javno zahvalo možu, ki ima na tem največ zaslug, to je profesorju arh. Plečniku. (Ziveli! Aplavz.) Gospod prof. Plečnik že dolga leta oskrbuje mestni občini načrte, skice in umetniške ideje popolnoma brezplačno in iz ljubezni do rodnege mesta. Z veseljem in požrvalnostjo je prevzel tudi načrte za spomenik Iliriji in mu moramo izreči za to le našo najiskrenejšo zahvalo.

PRORAČUN POTRJEJEN.

Ministrstvo za finance je potrdilo revidirani proračun mestne občine, ki obsega izdatkov v znesku 44.008.970 Din, dalje je ministrstvo odobrilo posojilo 4.000.000 Din za povečanje elektrarne, posojilo 1.000.000 Din za povečanje klavnice in 300.000 Din posojila za brezobrestne kredite za zgradbo stanovanjskih barak.

Potrjena je bila dalje inkorporacija dela Brinja in pokopališče Sv. Križa v občino Ljubljansko. Pred dnevi se je vršila seja Zveze mest v Splitu. Na seji je bil dosežen sporazum in je bilo sklenjeno, da bodo jugoslovanska mesta odslej nastopala enotno. Mesta Ljubljana, Maribor in Zagreb pa so sklenila še gospodarsko skupnost in bodo tvorila v Zvezi mest posebno skupino, ker so ekonomske razmere v vseh treh mestih približno enake. Zveza mest bo napravila pri vladi v zavodi novih bremen in zmanjšanja dohodkov posebne korake. Če se bo uvaževalo, da je Ljubljana sedež banovine, potem občinskemu svetu ne bo treba sklepati proračuna pred 1. januarjem.

ČASTITKE BANU.

V občinskem svetu je nekaj novih sprememb. Podžupan ing. Sernek je postal ban in mu k temu imenovanju iskreno čestitam. Banje mesti v občinskem svetu sta odločila radi boleznih in prezaposlenosti prof. dr. Rožič in prof. Osana. Obč. sv. Golmajer pa je odložil svoje funkcije v stanovništem in tržnem odseku ter v direktoriju mestne zastavljalnice.

POROČILA FINANČNEGA ODSEKA.

Poroča Tavčar. Za mestne regulacijske svrhe se soglasno odobri posojilo 7 milijonov dinarjev. Trnovski župniji, ki je te dni po načrtih prof. Plečnika zelo lepo popravila in olepšala župno cer-

kev, jamči mestna občina kot njen patron posojilo v znesku 49.000 Din. Mestni plinarji se za instalacijska dela jamči za posojilo 1 milijon Din. Pritožbi Ivana Pielika radi predpisa prirastkarine se le deloma ugodi. Enako tudi pritožbi Antona Cerovaca. Pritožba Marije Gerkman pa se odkloni.

POROČILO GRADBENEGA ODSEKA.

Poroča prof. Jarc. Na vrsti so najprej predlogi o preimenovanju ljubljanskih ulic. Tako naj bi se Valvazov trg prekrstil v Napoleonov trg, sedanji Muzejski trg pa v Valvazov trg, ter bi se preimenoval nekatere manjše ulice.

Občinska svetnika dr. Jerič in Likar zahtevata, naj se razprava o preimenovanju ulic odloži, naj se pritegnejo v odbor za preimenovanje ulic pedveem strokovnjaki in naj občinski svetniki dobe pred razpravo o preimenovanju tudi pisane predloge.

Občinski svet je ugodil naslednjim prošnjam in pritožbam: Leopolda Kranarja proti stavbnemu dovoljenju, Mariji Bavdek radi postavitve zaprte stojnice. Mestni občini za dovoljenje za adaptacijo v elektrarni in za uporabno dovoljenje za Rdečo hišo. Albertu Ivanušu za parcelacijo v Sp. Šiški. Ljubljanskemu drsalnemu društvu za parcelacijo ob cesti v Rožno dolino, Pavli in Mihaeli Barborič za parcelacijo ob Marnovi in Domobranski cesti. Ivanu Kastelicu in Robertu Konižu za parcelacijo parcele v Marmontovi ulici. Josipu Lenarčiču za parcelacijo v Trnovem ter prošnji SK Ilirije glede Koslerjeve parcele v Spod. Šiški.

Deloma je bilo ugodeno pritožbi Alojzija Arhar proti stavbnemu dovoljenju na Celovski cesti. Davorinu Rošku se dovoli desetletni provizorij stavbnega dovoljenja. Knezovim dedičem se prizna škoda radi regulacije Celovške ceste in odškodnina 15.000 Din. Pritožba dimnikarjev radi oddaje ometanja dimnikov v mestnih hišah je dossegla svoj namen, mestna občina bo s 1. januarjem razpisala novo oddajo.

Zavrnelo se prošnje in pritožbe: Valentina Klopčiča radi stavbnega dovoljenja, Antonije Mely radi prispevka za trotoar, dr. Sagadina in sosedov radi odstranitve grezničnih odtokov. Mestnemu gradbenemu uradu pa občinski svet naroča, naj izdela načrt o zbiralniku kanalov v Rožni dolini. Odkloni se pritožba Marije Perdan radi stavbnega dovoljenja, enako pritožba Alojzija Turka. Pekovski mojster Karol Vidmar mora plačati 10.000 Din odškodnine radi adaptacije prostorov na Rimski cesti. Zavrne se pritožba Marije Mileisen radi prispevka za trotoar in prošnja g. Kunovarja za parcelacijo med mejniki, dalje prošnja Franja Kunovarja za parcelacijo. Glede pritožbe Franja Kunovarja je bilo sklenjeno, da je na njegovem svetu projektiran park, zato pa se mu bo dovolila parcelacija na kakem drugem zemljišču, ki mu ga bo dala mestna občina v zameno.

POROČILO PERSONALNO PRAVNEGA ODSEKA.

Poroča Urbančič. Ugodeno je 18 prošnjam za zagotovitev sprejema v občinsko zvezo. Dalje 23 prošnjam za prostovoljni sprejem v občinsko zvezo, 17 prošnjam pa je bilo odklonjeno. Ugodeno je le eni prošnji za podelitev meščanstva, t. j. gosp. Franju Vizjancu, ličarju in sedlarju.

Zupan je nato ob pol 8. uri odgodil sejo na petek ob 5. uri popoldne.

Izvoz v septembru

Belgrad, 23. okt. AA. Septembra smo izvozili 503.000 ton blaga v skupni vrednosti 721.1 milij. V istem mesecu l. 1928. je znašal naš izvoz 447.182 ton v vrednosti 692.3 milij. Skupno je v prvih devetih mesecih 1929 znašal naš izvoz 3.774.000 ton za 5337.1 milij. dinarjev napram 3.346.000 tonam za 4567 milij. dinarjev v istem času lani.

Iz prosvetnega sveta

Belgrad, 23. okt. (Tel. Slov.) Danes se je začelo zasedanje glavnega Prosvetnega sveta. Na dnevnem redu je razvrstitev učiteljske ženskega ročnega dela, 420 po številu. Gre za to, v katero skupino spadajo z ozirom na njihovo kvalifikacijo. Nadalje so na dnevnem redu Hrvatske učne knjige za srednje šole, okoli 60 po številu, in sicer tiste, ki do sedaj še niso bile od prosvetnega sveta odobrene. Med slovenskimi učnimi knjigami se bo obravnavala samo ena, in sicer Prijatelj. Bohinec-Savnikov zemljepis za srednje šole. Prosvetni svet bo predvidoma zboroval do nedelje.

Obsodba po zakonu o zaščiti države

Belgrad, 23. okt. AA. Davi se je pričela pred državnim sodiščem za zaščito države razprava proti Stefanu Trajkoviću, krojaču iz Pripele, staremu 23 let, ki ga je državni tožitelj pri državnem sodišču za zaščito države obtožil po členu 1., točka 4 in čl. 3 zakona o zaščiti javne varnosti in dela v državi, kar se kaznuje po čl. 1. odstavek 1. tega zakona v zvezi s paragrafom 69 kaz. zak. Obtoženi Trajković je obsojen za prvo dejanje na 2 leti robije, za drugo dejanje na eno leto zapor, kar je izpremenjeno na 2 leti in 8 mesecev robije. Trajković je bil obsojen tudi na povračilo pravnih stroškov.